



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. XV. Pœnam spiritalem sæpè qnon condonari cum aliis pœnis, & etiam in peccatis venialibus locum habere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

peccatum incidat, in quod alioquin non incidisset. Itaque dicitur peccatum pœna peccati, quia sequitur ex eo quod verè & propriè est pœna, nempe ex denegatione auxiliij efficacis & permissione.

CAPVT XV.

*Pœnam spiritalem sæpè non condonari cum aliis pœnis,
& etiam in peccatis venialibus locum habere.*

83 PRÆTER ea quæ de pœna spiritali dicta sunt, tria valdè sunt notanda. Primum est, Deum, etsi pœnitentibus semper remittat culpam & pœnam æternam, & sæpè etiam temporalem, in quam æterna fuit commutata, præsertim interueniente debita satisfactione, vel Indulgentiarum beneficio; non tamen semper condonare pœnam spiritalem constitutam in aliqua particularium auxiliorum denegatione, vel afflictionum internarum permissione: sed sæpè intuitu præcedentium peccatorum, nimirum vt ea vindicet, huiusmodi pœna, vt. Idem dico de permissione pœnæ corporalis & afflictionis externæ. Etsi enim directè hanc pœnam non infligat, sæpè tamen ob præcedentia peccata (quamuis aliàs condonata) permittit afflictiones corporales, quas alioquin auertisset, si talia peccata olim à nobis patrata non fuissent. Exemplum habemus in Dauide, cui etsi adulterium cum Bethabee, & cædes Uriæ, quoad culpam & pœnam directè debitam, fuisset condonata (præsertim post insignem illam pœnitentiam) ita vt ne Purgatorij quidem vlla pœna deberetur; tamen diu postea ipse ob illud peccatum à Deo punitus fuit rebellionem Absalom, & nefando incestu, quo ille vxores patris sui coram omni populo incestauit. Hæc enim Deus permittit in illius peccati vindictam, vt apertè ei Nathan prædixerat. Sicut ergo Deus illud peccatum postquam omnino remissum erat, (si culpam & pœnam directè infligentiam spectes) adhuc tam grauiter puniuit, pœna vt ita dicam permissiua; ita sæpè post similem condonationem & satisfactionem, qua non solum culpa, sed etiam debitum pœnæ exhaustum est, punit peccata indirectè aliqua pœna spiritali, nimirum subtrahendo, seu non impetendo tantum protectionis, vel excitationis, vel directionis auxilium, quantum alioquin præbere constituerat, si hoc peccatum non commisisses: permittendo etiam aliquas tentationes & afflictiones interiores, vel scrupulos, quos alioquin non permisisset.

*Non semper
condonari
pœnam spi-
ritalem cum
temporali.*

2. Reg. 12.

Eff 3

Aliud

Aliud enim est condonare culpam & pœnam directè debitam, aliud impertiri omnes p̄stinos fauores, omnia beneficia quæ antè animo conceperat, omnemque familiaritatem. Itaque illud sine hoc facillè potest consistere, estque id etiam moribus hominum sapientissimorum conforme. Etsi enim Princeps subdito qui graui-ter offendit, omnem pœnam condonet, eumque ad suam amicitiam admittat, tamen sæpè fit, vt non tanta beneuolentiæ signa ei exhibeat, nec tantis beneficiis eum afficiat quantis statuerat illum ornare, si non offendisset. Idem sæpè accidit inter amicos. Manet enim alta mente reposta offensionis indignitas, etsi non ad odium, & ad malum aliquod rependendum (quo sensu intellige illud Ezechielis 18. *Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis, & omnium iniquitatum eius quas operatus est, non recordabor; nimirum ad damnationem, vt verba sequentia indicant:)* at certè ad minuendam curam commodorum illius, & beneficentiæ fontes non nihil cohibendos. Vnde vel ob hanc causam sapientissimè dictum est à Sapiente: *De propitiato peccato (ἡ δὲ ἔλεος μὴ) noli esse sine metu.* Etsi enim constaret esse ita condonatum, vt nihil amplius tibi pœnæ restet luendum, tamen non constat, te propter illud non puniendum pœna permissiua vel negatiua, ex qua grande malum potest prouenire: hæc enim pœna sæpè est occasio damnationis. Innumeri enim cum maioribus auxiliis peruenissent ad salutem, qui cum minoribus excidère: quibus fortè maiora illa præparata erant & conferenda fuissent, nisi peccata aliqua grauia interuenissent, per quæ prima illa dispositio fuisset mutata & inuersa. Idem dico de tentationibus. Plurimi enim saluati fuissent, nisi certis quibusdam tentationibus Deus eos pulsari permisisset, per quas fuere ad interitum pellecti, quas ille tentationes non permisisset, nisi id prioribus peccatis meruissent.

Eccli. 7.

NOTA.
Peccatum mortale etiã condonatum sæpè postea est occasio damnationis.

2. Cor. 7.

Nemo itaque securum se putet, sed cum timore ac tremore, vt Apostolus monet, salutem suam operetur, p̄stinas negligentiã no-uo feruore redimens, & priora peccata quibus Deum offendit, magnis pro gloria Dei & salute proximi officiis compensans, & assiduis precibus veniam & misericordiam flagitans. Sicut enim peccatis meruit vt Deus ei peculiaria quædam auxilia subtraheret, & tentationes aliquas, spiritalesque afflictiones obuenire iureret: ita studia bonorum operum, & orationis assiduitate obtinere potest, vt noxiæ tentationes auertantur, & maiora auxilia, quibus ad salutem dirigatur aptissimè, conferantur.

Hæc

84 Hæc pœna nõ est ordinaria, nec certa aliqua lege statuta, sed arbitraria. Non enim Deus cunctis omnibus ea vtitur, sed adhibet illã ubi & quãdo vult, & prout iis placuerit. Quibusdã enim post maxima peccata statim confert maiora auxilia, vt ubi abundauit iniquitas, ibi abundet gratia; nec finit illos magnis tentationibus concuti. Aliis confert auxilia minorã, & multis tentationibus premi finit. Aliis verò non minuit auxilia, sed permittit graues tentationes, vel scrupulos molestissimos, vel alias afflictiones, variosque dolores & angores. Et hæc omnia propter peccata præcedentia iam cõdonata.

Imò, quod magis mirum est, propter peccata parentum sæpè huiusmodi pœnis afficit posteros, vel minora illis gratiæ aduilia largiendo, vel variis afflictionibus & tentationibus exponi sinendo. Exempla habemus in filiis Iudæorum ad fidem conuersis, etsi in perfidia paterna non fuerint instituti; & in filiis pessimorum hæreticorum, præsertim Ministrorum. Sæpè enim Deus ob immania scelera parentum ita est offensus, vt ergo eorum posteros minus videatur esse liberalis & beneficus, non tanta illis impertiens gratiæ munera, quanta aliàs impertiret; vel in varias tentationes & calamitates incidere permittens; vt hîc quoque verum sit, Deum *visitare peccata patrum in filios, vsque in tertiam & quartam generationem*; & merito orauerit Tobias: *Ne reminiscaris delicta mea vel patrum meorum*. Sic propter peccata patrum *cacitas est in Israel, vsque dum plenitudo gentium intrauerit*. Nec obstat quod apud Ezechielem Dominus veteret illud Prouerbiũ: *Patres comederunt vnam acerbam, & dentes filiorum obstupescunt*. & expressè dicat: *Filius non portabit iniquitatem patris*. Agitur enim ibi de morte spiritali & pœna æterna, vt patet ex toto illo capite, & ex illis verbis: *Eccè omnes animæ meæ sunt, vt anima patris, ita anima filij meæ est: anima quæ peccauerit, ipsa morietur*. qua de re vidè Gabrielem Valquez 1. 2. disput. 137. cap. 2. Iudæi enim per illud prouerbiũ non tantũ significabant, Deum propter peccata parentum punire filios priuatione vitæ & felicitatis temporalis, quod verum est; sed etiam priuatione vitæ spiritalis, & felicitatis futuræ: quod hîc falsum esse ostenditur. pœnam enim quæ peccato propriè debita (qualis est mors spiritalis, & damnatio) solũ infligi ipsi peccatori, non filiis aut parentibus.

85 Aliud consideratione dignum est, non solũ mortifera, sed etiam venialia peccata sæpè à Deo puniri peculiarium auxiliorum subtractione, & variarum tentationum afflictionumque interna-

Propter peccata parentum interdũ filijs minuitur auxilia gratia.

*Exod. 20.
Num. 14.
Tobie 3.
Isaie 6.
Ioan. 12.
Rom. 13.
Ezech. 18.*

Peccata venialia puniri pœna spiritali.

rum

rum & externarum permissione. Qui enim negligenter Deo seruit, nec est sollicitus ut omnes eius offensusunculas, quantum per fragilitatem humanam licet, caueat; moretur ut Deus vicissim non tantam eius curam gerat, non tantis cum beneficiis foueat. Equum enim est, ut ita se Deus gerat erga nos postquam illius notitiam adepti sumus, sicut nos gerimus erga illum, iuxta illud Psalm. 17. *Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocens eris: & cum electo electus eris, & cum peruerso peruertens.* Idem cernitur inter homines. Multae enim paruae offensusunculae amici in Principem, animum eius ab amico alieniorem reddunt, & efficiunt ut minora beneficia & rarius conferat. Hinc peccatis venialibus duo tribuuntur effectus, nimirum quod charitatis feruorem minuunt, & ad mortifera disponant, sicut passim Theologi docent. Nam feruorem minuunt, tum quia abundantiora auxilia, quibus ad feruidos actus virtutum opus est, subtrahunt; tum quia difficultatem, quam mens patitur cum se ad diuina erigere conatur, augent. Crescit enim haec difficultas partim auxiliorum imminutione, partim inordinata affectus nostri ad terrena adhaesione.

Venialia minuunt feruorem dupliciter, subtrahendo maiora auxilia, & ponendo impedimenta.

Disponunt ad mortifera triplici ratione.

S. Thomas 2. 2. q. 88. a. 3

Augustinus.

Disponunt ad mortifera triplici ratione. Primò, Quia auxilio per illa minuuntur. Secundò, Quia tentationes increfcere sinuntur. Tertiò, Quia consuetudo in paruis ad maiora disponit. Qui saepe committit furta parua, incitatur ut oblata occasione tandem furtum committat magnum: qui voluptates illicitas sectatur paruas, proniorem se reddit ad magnas. Actuum enim repetitio auget prauam inclinationem, & tollit sensum metum offensionis; vnde oblato obiecto graui, in quo maior species utilitatis aut voluptatis appareat, facillimè trahitur. Magna itaque est habenda venialium cura, à quibus tantum mali impendet. Pulchrè S. Augustinus lib. De decem chordis cap. 11. *Non est (peccatum veniale) bestia sicut leo, ut vno morsu guttur frangat, sed bestia plerumque minuit, si multa sunt, necant. Si proiciatur quissiam in locum pulicibus plenum, numquid non moritur ibi? Quàm minuta sunt grana arenae si arenae amplius in nauem mittatur, mergit illam ut pereat. Quàm minuta sunt guttae pluuiae? nonne flumina implent, & domos decidunt? Ergo ista nolite contemnere.* Haec intellige ratione dispositionis modo iam explicato.

Ob teporem diuini auxilij.

Tertium consideratione dignum est, Non solum ob peccata, sed etiam ob teporem & neglectum quemdam diuinarum inspirationum, qui tamen per se non sit peccatum, diuina auxilia ple-

plerumque minui. Cui enim Deus magna auxilia offert, & res magnas inspirat; si ille vel angustia animi, vel affectu commodioris vite negligat, & eo nomine quod non sint præcepta, nolit consentire diuinæ vocationi; meretur in posterum huiusmodi destitui, & minoribus dumtaxat iuuari: meretur vt Deus non tanta illum cura tueatur, non tantis præueniat excitamentis, non tantis dirigat successibus. hinc multæ tentationes, multæ afflictiones corporales & spirituales, multaque salutis pericula. Vnde magni rerum spiritualium magistri periculosum censent neglectum diuinarum inspirationum, & teporem in progressu spiritus, eoque referunt minas illas Spiritus sancti Apocal. 3. *Quia tepidus es, & nec frigidus, nec calidus: incipiam te euomere ex ore meo.* & illud Psalm. 94. *Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.* & illud Proverb. 1. *Quia vocaui, & renuistis; extendi manum meam, & non fuit qui respiceret, &c. Ego quoque in interitum vestro ridebo.*

CAPVT XVI.

De septimo Iustitiæ opere, nempe Christi
Passione & morte.

87 SEPTIMO venit iustitiæ diuinæ seueritas in magnitudine precij & satisfactionis quam pro peccato exegit. Nullæ hominum lacrymæ, nulli gemitus, nulla pœnitentia, quantumuis grauis & diuturna, illi satis fuere: nullæ cælestis Curia preces ac supplicationes, etiam si ipsa multorum millium annorum luctus ac pœnitentias (si id fieri potuisset) pro homine subeundas detulisset, aut etiam se totam in sacrificium expiando illius peccato obtulisset. Nihil horum satis illi fuit, nihili hæc omnia æstimauit ad peccatum condonandum: sed miram & omnibus sæculis inauditam, omnibus sapientibus incognitam, omnibus mentibus obstendam satisfactionem exegit, nimirum vt Filius naturam nostram assumeret, & in ea mortem pro nobis pateretur, suoque Sanguine crimen nostrum dilueret. Nulla alia lege nobis condonare statuit, certus æternum irrogare supplicium mortalibus omnibus, ni talis pro eis victimâ caderet, & tale lytrum illis redimendis repræsenteretur. Violauit decretum Regium infimum aulae mancipium, & reum mortis peragitur: supplicat pro illo Regi tota Curia, & omnes regni Ordines, tot Episcopi & venerabiles Prælati; tot Principes,

Vide Anselmum lib. 1. *Cur Deus homo*, cap. 21. & S. Leonem Ser. 1. & 5. de Passione Domini.

G g g Duces,